

ПАТРІОТУ
УКРАЇНИ

ВІЙСЬКОВА
СПРАВА

ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ

Київ
Видавець Філюк
2015

УДК 355/359(477)(060.13)
ББК Ц4,6(4УКР) я82
В 41

В 41 Військова психологічна підготовка та реабілітація. —К.: Вида-
вець Олег Філюк, 2014. — 496 с.

ISBN 978-617-7122-67-7

УДК 355/359(477)(060.13)
ББК Ц4,6(4УКР) я82

ISBN 978-617-7122-67-7

© Видавець Олег Філюк, 2015

Зміст

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА

Тема 1. Военна політика та военна безпека України	6
Тема 2. Формування морально-етичних якостей військового керівника. Військово-професійний етикет офіцера збройних сил України	25
Тема 3. Психологічна підготовка особового складу збройних сил України. Сутність, зміст, завдання, напрями практичного застосування.....	36
Тема 4. Форми та методи психологічної підготовки військовослужбовців ..	48
Тема 5. Досвід організації психологічної підготовки у збройних силах провідних країн світу.....	59
Тема 6. Організація психологічної підготовки в загальній системі бойової підготовки та повсякденної діяльності у з'єднанні (військовій частині).....	68
Тема 7. Психолого-педагогічні засади військово-професійної діяльності командира.....	88
Тема 8. Психологічні особливості управлінської діяльності командирів (начальників) в умовах надзвичайного та воєнного стану.....	101
Тема 9. Емоційно-вольова сфера особистості в умовах військової діяльності	115
Тема 10. Особливості психологічної підготовки особового складу до виконання завдань миротворчої діяльності.....	128
Тема 11. Виконання миротворчих завдань збройними силами України. Приклади мужності та самовідданості військовослужбовців	141
Тема 12. Фактори негативного впливу на психіку військовослужбовця в особливих умовах військово-професійної діяльності (бойових дій).....	150
Тема 13. Прийоми і засоби моделювання психологічних факторів бойової обстановки.....	157
Тема 14. Забезпечення інформаційної безпеки у збройних силах України. Організація інформаційно-психологічної протидії. Форми, способи та методи захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу на психіку військовослужбовця	166
Тема 15. Соціально-психологічна характеристика військового колективу	180
Тема 16. Психологія спілкування у військовому колективі	191

Тема 17. Психологія малої групи. Виявлення міжособистісних і групових конфліктів та практична діяльність командного складу щодо розв'язання конфліктних ситуацій у підрозділі	202
Тема 18. Вплив девіантної поведінки військовослужбовців на виконання завдань	214

РОЗДІЛ II ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА

Тема 1. Обов'язки посадових осіб щодо керівництва та організації психологічної підготовки особового складу.....	225
Тема 2. Заходи безпеки при проведенні психологічної підготовки особового складу під час занять і навчань (тренувань)	240
Тема 3. Сутність поняття бойового стресу і його основні характеристики. Посттравматичні стресові розлади, шляхи і засоби їх подолання.	243
Тема 4. Особливості психологічних станів військовослужбовців при підготовці і в ході бойових дій	259
Тема 5. Психологічні особливості ведення бою у місті (лісі, гірській місцевості).....	276
Тема 6. Шляхи і способи підтримки психологічної стійкості і бойової активності особового складу	288
Тема 7. Саморегуляція поведінки військовослужбовця в екстремальних умовах	299
Тема 8. Психологічна підготовка особового складу в ході тактичних (тактико-спеціальних) навчань	307
Тема 9. Психологічне гартування особового складу під час виконання вправ вогневої підготовки.....	320
Тема 10. Психологічне гартування особового складу під час занять з фізичної підготовки	324
Тема 11. Психологічна підготовка особового складу під час водіння бойових машин	329
Тема 12. Особливості керівництва підлеглими в умовах виконання завдань у складі групи (відділення) у відриві від основних сил в умовах обмеження матеріальних запасів, порушення режиму діяльності та відпочинку	333
Тема 13. Формування військово-професійних та психологічних якостей з використанням навчально-тренувального комплексу психологічної підготовки	339
Тема 14. Організація психологічної реабілітації (реадаптації) особового складу в з'єднанні (військовій частині)	346

РОЗДІЛ III ЦІЛЬОВА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА

Тема 1. Особливості психологічної підготовки особового складу родів військ(сил)	373
Тема 2. Психологічна підготовка особового складу методами аварійних ситуацій, стресового впливу, виконання завдань у складі неповних відділень (розрахунків, екіпажів)	381
Тема 3. Практичні вправи саморегуляції та аутотренінгу	392
Тема 4. Організація психологічної підготовки особового складу під час виконання практичних вправ для вдосконалення професійних якостей	413
Тема 5. Дії офіцера у разі захоплення у полон (заручником)	423

ДОДАТКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ СТАРШИНСЬКО-СЕРЖАНТСЬКОГО СКЛАДУ

Тема 1. Досвід організації професійної діяльності сержантського складу армій провідних країн світу	443
Тема 2. Девіантна (відхильна) поведінка військовослужбовця та її прояви. Робота старшинсько-сержантського складу у збереженні життя та здоров'я підлеглих	457
Тема 3. Особливості роботи старшинсько-сержантського складу з формування військово-професійних та індивідуально-психологічних якостей підлеглих	484
Тема 4. Особливості психологічної підготовки військовослужбовців до виконання завдань допомоги населенню у подолання наслідків аварій, стихійних лих та техногенних катастроф. Організація гуманітарної допомоги.	489

РОЗДІЛ I

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА

Тема 1. ВОЄННА ПОЛІТИКА ТА ВОЄННА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

ВСТУП

На початку ХХІ століття у світі відбуваються кардинальні трансформації, що супроводжуються зміною геополітичних конфігурацій. Глобальна фінансово-економічна криза стала черговим викликом світовій цивілізації, обумовила невизначеність перспектив глобальної та національних економік, прискорила пошук шляхів модернізації суспільних систем. Криза виявила глибинні вади глобальної економічної моделі, сприяла усвідомленню необхідності системних змін світового економічного і соціального порядку.

На тлі посилення загроз і зростання нестабільності у світі постають нові виклики міжнародній безпеці у сировинній, енергетичній, фінансовій, інформаційній, екологічній, продовольчій сферах. Такі загрози, як поширення зброї масового ураження, міжнародний тероризм, транснаціональна організована злочинність, нелегальна міграція, піратство, ескалація міждержавних і громадянських конфліктів, стають дедалі інтенсивнішими, охоплюють нові регіони і держави. Зростають регіональні загрози міжнародній безпеці, які за своїми негативними наслідками можуть мати потенціал глобального впливу.

Спостерігається небезпечна тенденція перегляду національних кордонів поза нормами міжнародного права.

Застосування сили і погрози силою повернулися до практики міжнародних відносин, у тому числі в Європі.

Наприкінці ХХ ст. з'явилися твердження, що в ядерну епоху і війна, і воєнна політика втрачають своє особливе, першочергове значення. З таким твердженням не можна погодитися. Адже і руйнування двополюсної сис-